Народна банка на
Република Северна Македонија

Дирекција
за платни системи

Годишна информација за плаќањата во Република Северна Македонија во 2020 година

Агенда

- ПЛАТЕЖНИ ТРАНСАКЦИИ
- КРЕДИТНИ ТРАНСФЕРИ
- ПЛАТЕЖНИ КАРТИЧКИ
- ПЛАТЕЖНА ИНФРАСТРУКТУРА
- ПЛАТНИ СИСТЕМИ ВО ЗЕМЈАТА
- НАДОМЕСТОЦИ ЗА КОРИСТЕЊЕ ПЛАТЕЖНИ КАРТИЧКИ

Платежни трансакции со платни инструменти во земјата

Учество во вкупниот број на безготовински трансакции (%)

Учество во вкупната вредност на безготовински трансакции (%)

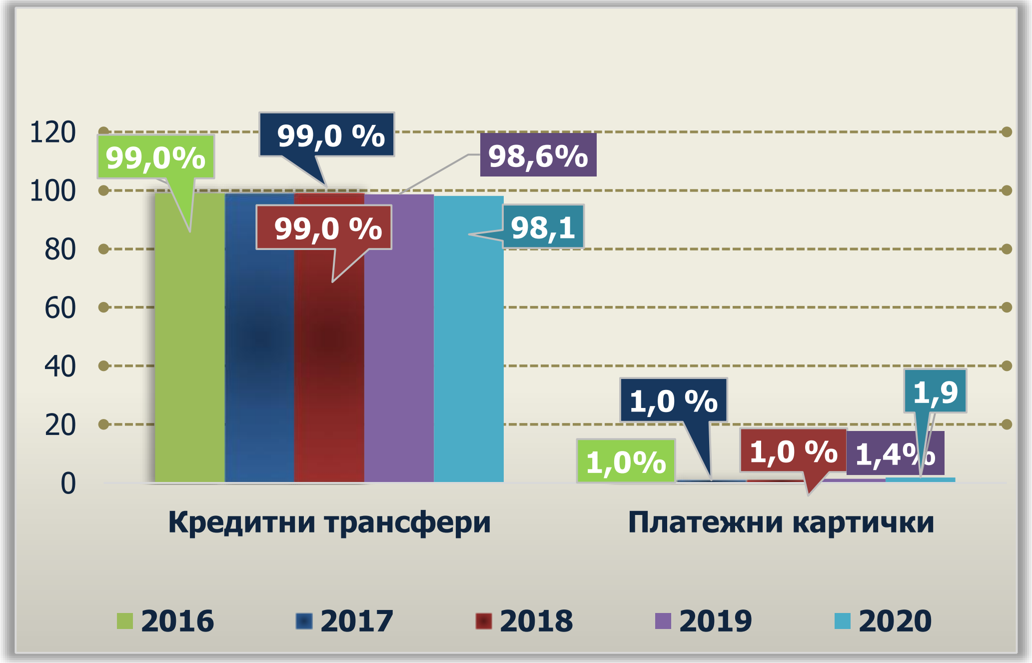

- Вкупниот број изнесуваше **140 милиони трансакции, што претставува годишен раст од 10,2%**.
- Вкупната вредност забележа годишен **пад од 5% и изнесуваше 3.859 милијарди денари.**

Платежни трансакции со платни инструменти - компаративен контекст

Учество во вкупниот број на безготовински трансакции (%)

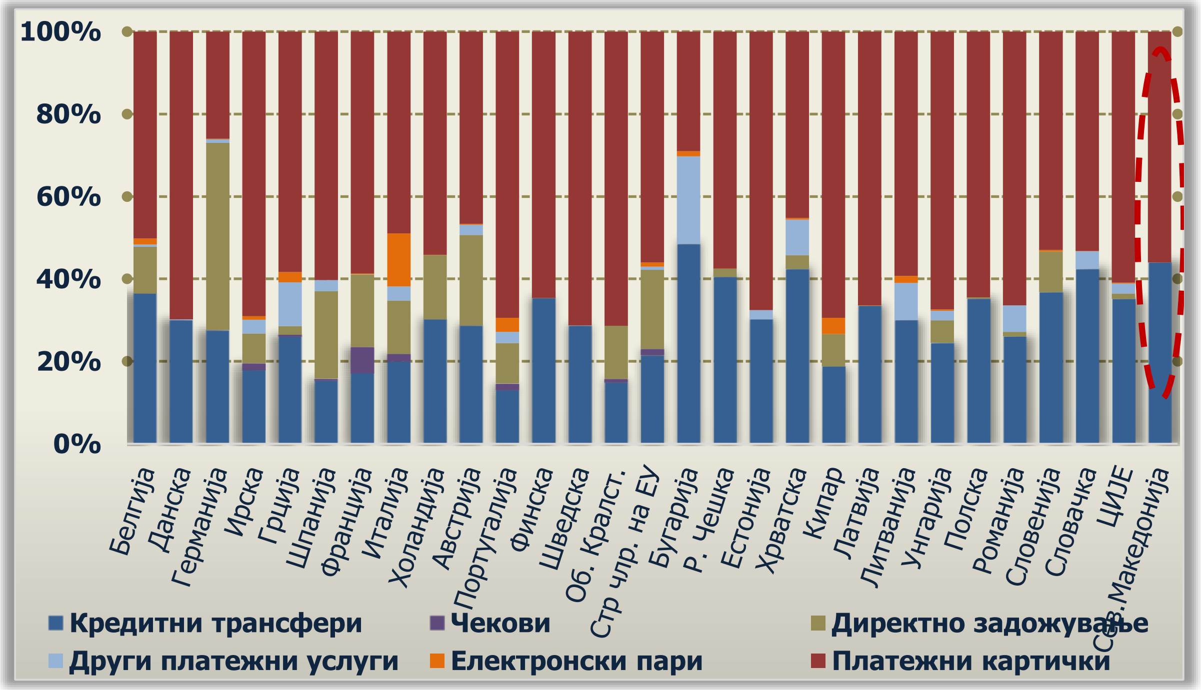

Учество во вкупниот број на трансакции со кредитни трансфери (%)

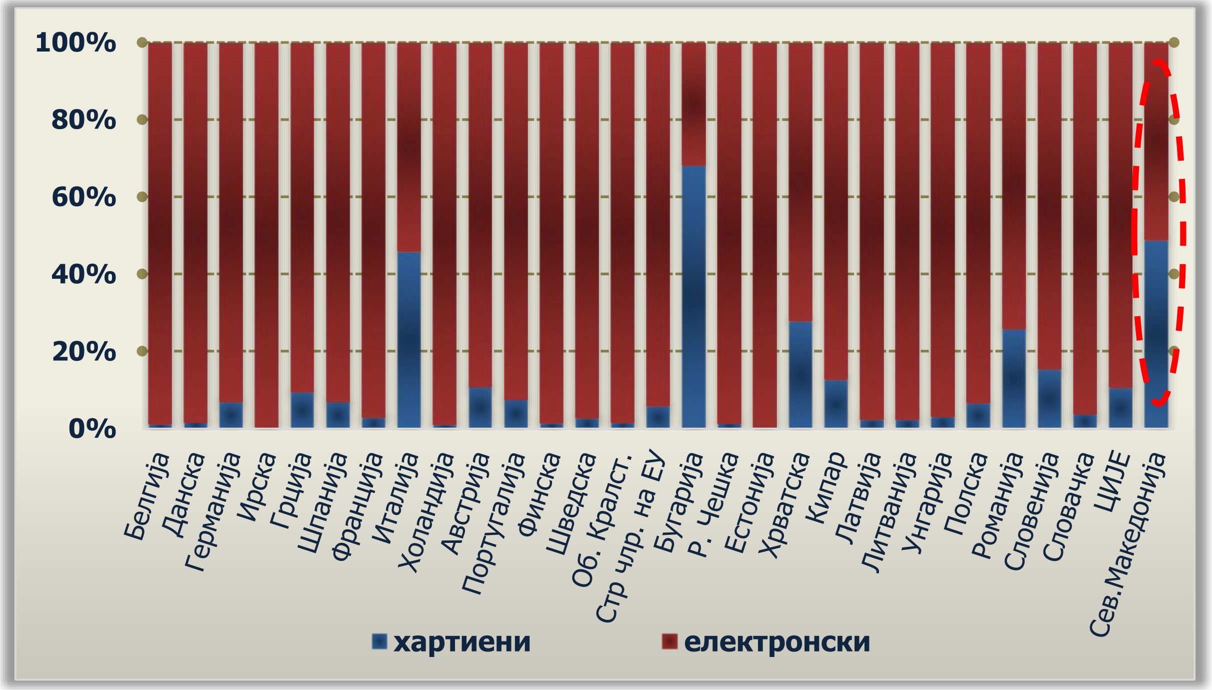

- **Платежните картички се користат сè почесто во РСМ** (учеството на трансакциите со платежни картички во вкупниот број безготовински плаќања во 2020 година изнесува 56% и бележи годишен раст од 6 п.п., со што се изедначи со просекот на старите земји членки на ЕУ, но е пониско од просекот на земјите од ЦИЈЕ (61%)).
- Од друга страна, **во РСМ кредитните трансфери имаат значително учество** (44%) во вкупниот број трансакции со безготовински платни инструменти, што е над просекот на старите земји членки на ЕУ (21%) и ЦИЈЕ (35%).

- Во РСМ се забележува **релативно ниско учество на електронските кредитни трансфери** (48,8%) во вкупниот број кредитни трансфери, во споредба со старите земји членки на ЕУ (94,2%) и земјите членки на ЦИЈЕ (89,5%).
- Ваквата состојба укажува на потреба од поголема **промоција и едукација за користење на веќе воспоставената инфраструктура за дигитални плаќања** во домашната економија.

Број на трансакции со кредитни трансфери

- Вкупниот број плаќања со кредитни трансфери во 2020 г. изнесуваше **61,3 милиони**, при што најголемиот број од нив беа иницирани од страна на **правните лица (71,2%),** додека остатокот од физичките лица.
- **Правните лица иницираат 56,1%** од бројот на плаќања со кредитни трансфери во земјата по електронски пат, додека **физичките лица електронски иницираат 30,7%** од вкупниот број кредитни трансфери.

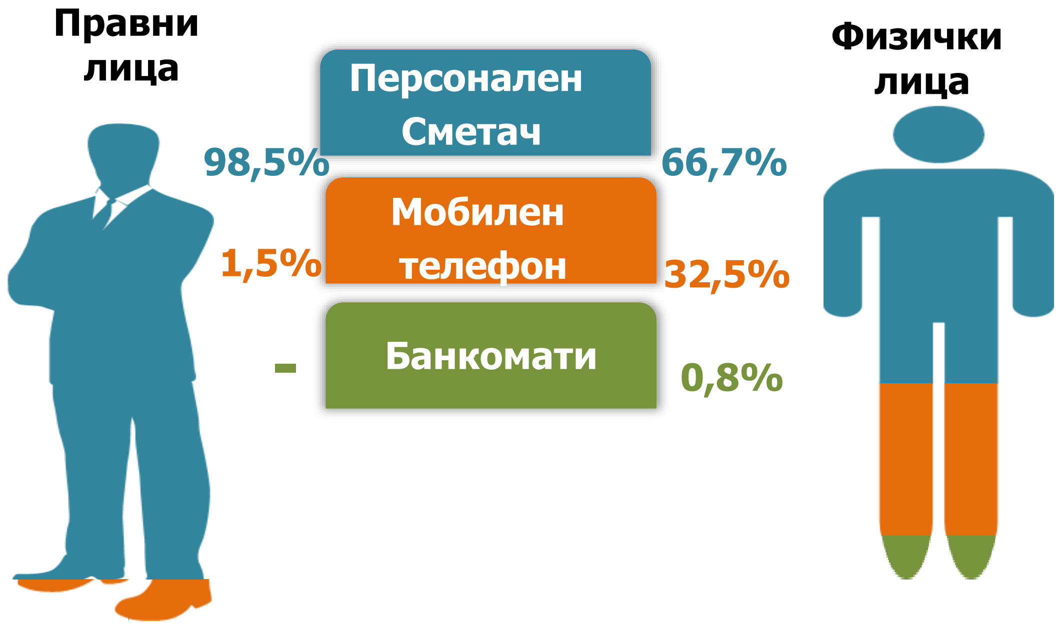

- Од аспект на **уредот на кој се иницирани електронските кредитни трансфери**, најголема примена (98,5%) кај правните лица и натаму има персоналниот сметач, додека, пак, кај физичките лица продолжува трендот на зголемена употреба на апликациите инсталирани на мобилните телефони (32,5%), за сметка на намалувањето на употребата на персоналниот сметач.

Структурно учество на бројот на трансакции со платежни картички на уредите лоцирани во земјата

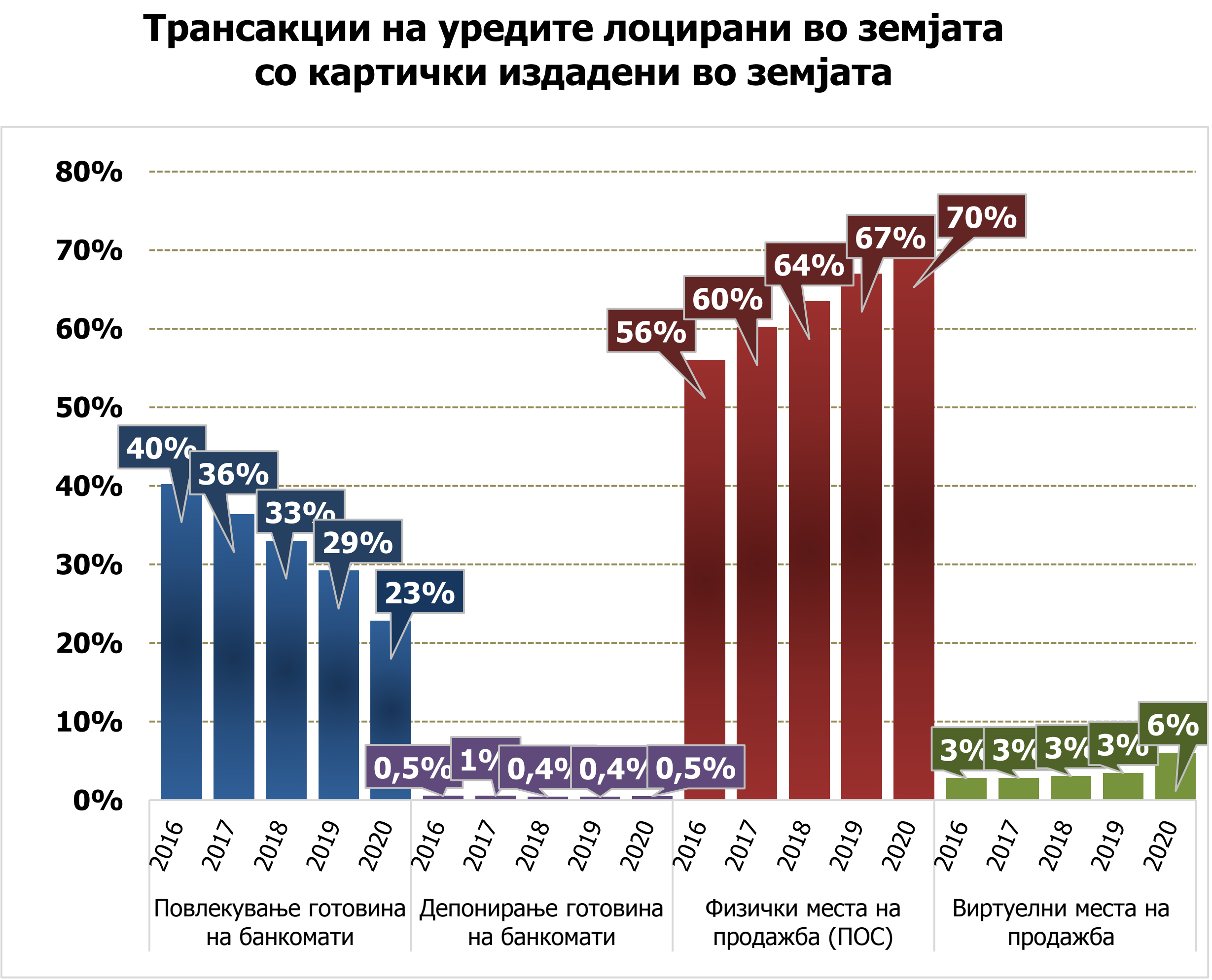

- Број на трансакции **– 106,4 милиони, со годишен раст од 15,6%.**
- Позитивен тренд на **зголемување** на учеството на домашните платежни картички за вршење плаќања на уредите на **виртуелните и физичките места на продажба во земјата, за сметка на намалувањето на учеството на овие картички за повлекување готовина на банкоматите.**

Структурно учество на бројот на трансакции со платежни картички во меѓународен контекст

Трансакции на уредите лоцирани во земјата со картички издадени надвор од земјата

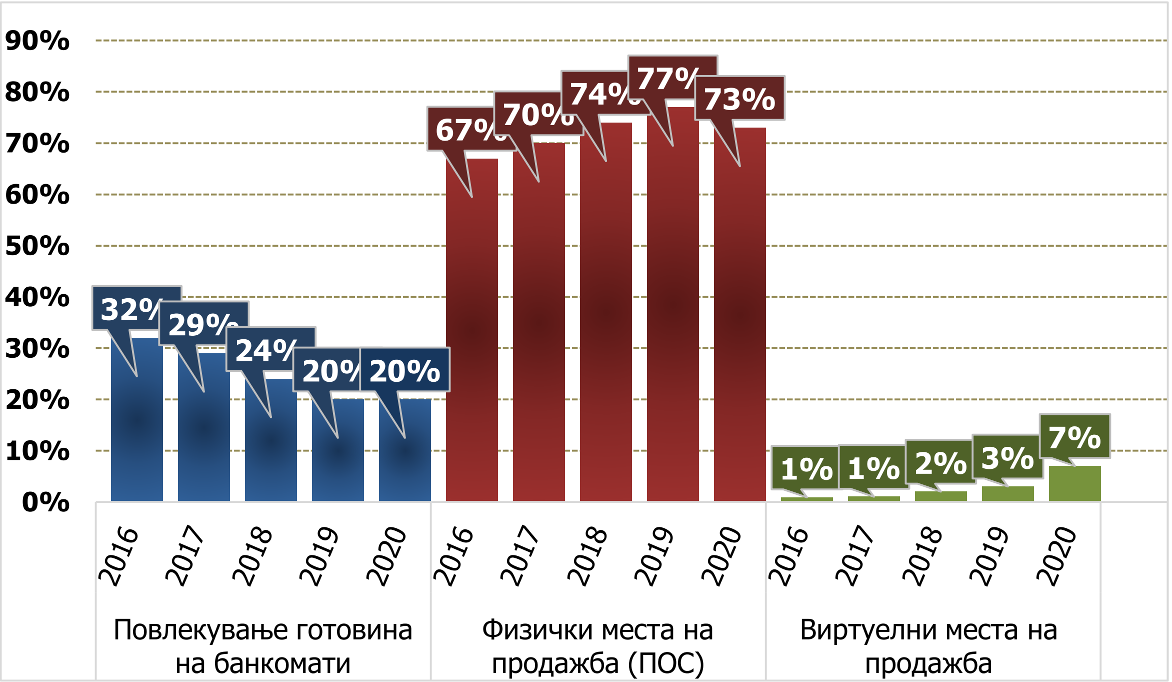

Трансакции на уредите лоцирани надвор од земјата со картички издадени во земјата

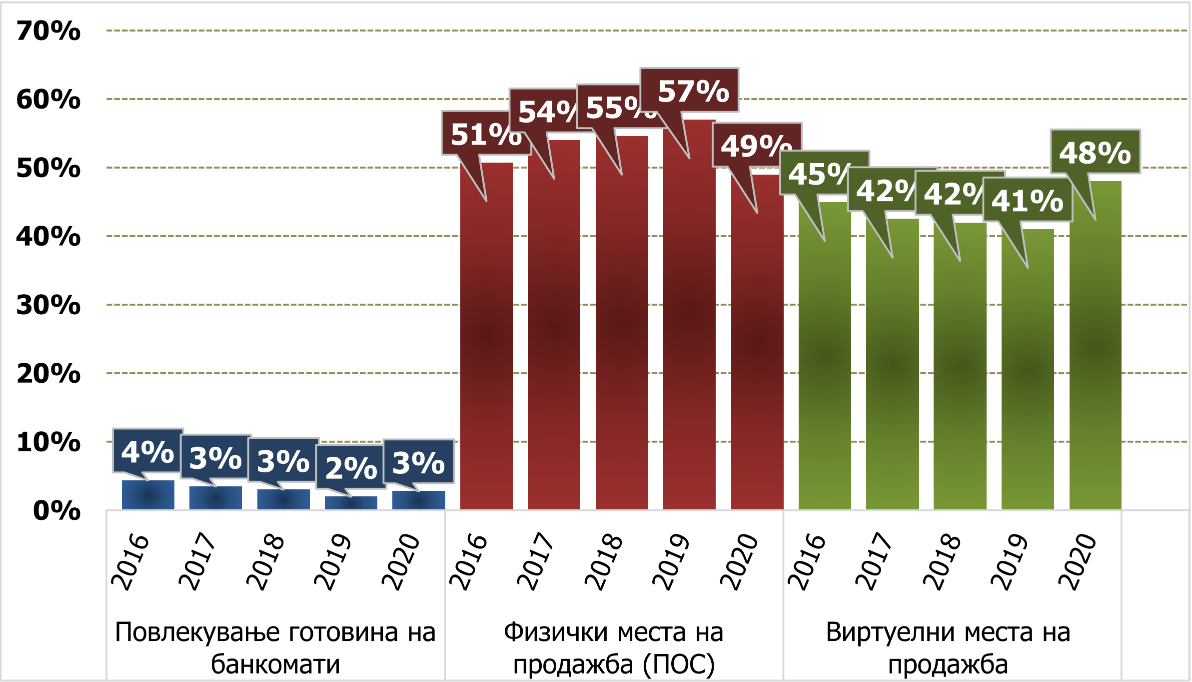

- Број на трансакции **– 4,4 милиони, со висок годишен пад од 35,6%.** Намалувањето на овие трансакции е очекувано поради затворањето на границите и намалените патувања како последица на глобалната здравствена криза.
- **Тренд на зголемување** на учеството на нерезидентните платежни картички за вршење плаќања на уредите на **виртуелните места на продажба во нашата земја.**

- Број на трансакции **– 5,7 милиони, со годишен пад од 31,5%** (како резултат на затворањето на границите и бројните процедури за напуштање на земјата и/или влез во другите земји, во време на пандемија).
- **Тренд на зголемување** на учеството на домашните платежни картички за вршење на плаќања на уредите на **виртуелните места на продажба** надвор од земјата, при значително намалено учество на **физичките места на продажба**.

Трансакции на уредите опслужувани од страна на резидентни обезбедувачи на платежни услуги во земјата со картички издадени надвор од земјата

Учество во вкупниот број трансакции на уредите опслужувани од страна на резидентни обезбедувачи на платежни услуги во земјата со картички издадени надвор од земјата (%, географска поделба по земји)

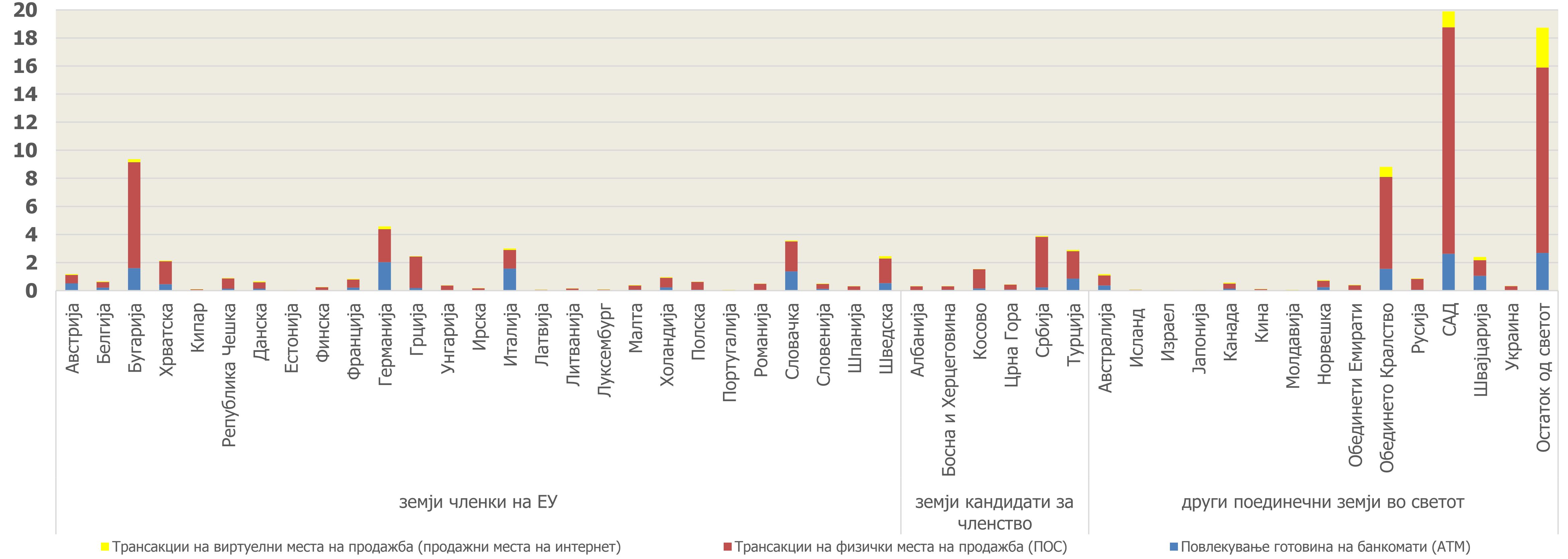

Трансакции на уредите опслужувани од страна на резидентни обезбедувачи на платежни услуги во земјата со картички издадени надвор од земјата

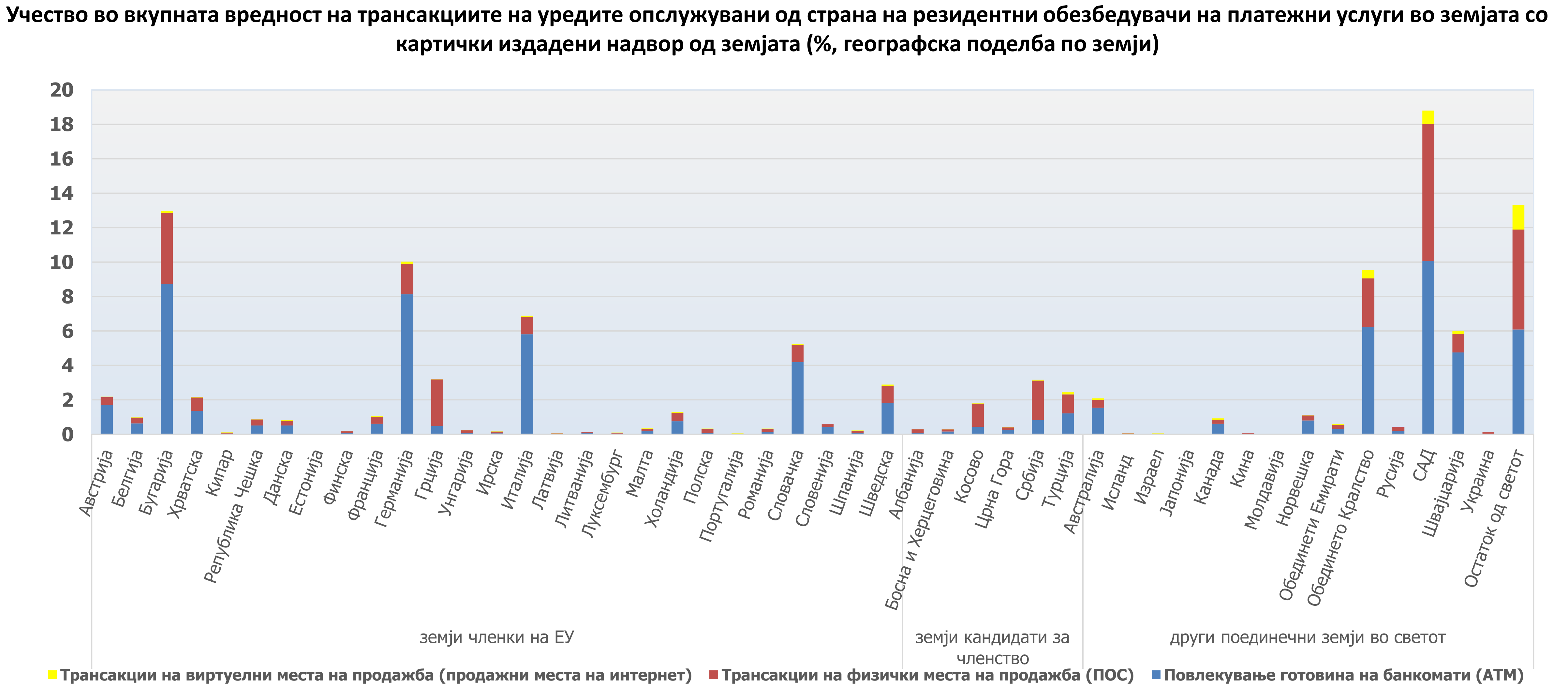

Трансакции на уредите опслужувани од страна на нерезидентни обезбедувачи на платежни услуги надвор од земјата со картички издадени од земјата

Учество во вкупниот број на трансакциите на уредите опслужувани од страна на нерезидентни обезбедувачи на платежни услуги надвор од земјата со картички издадени од земјата (%, географска поделба по земји)

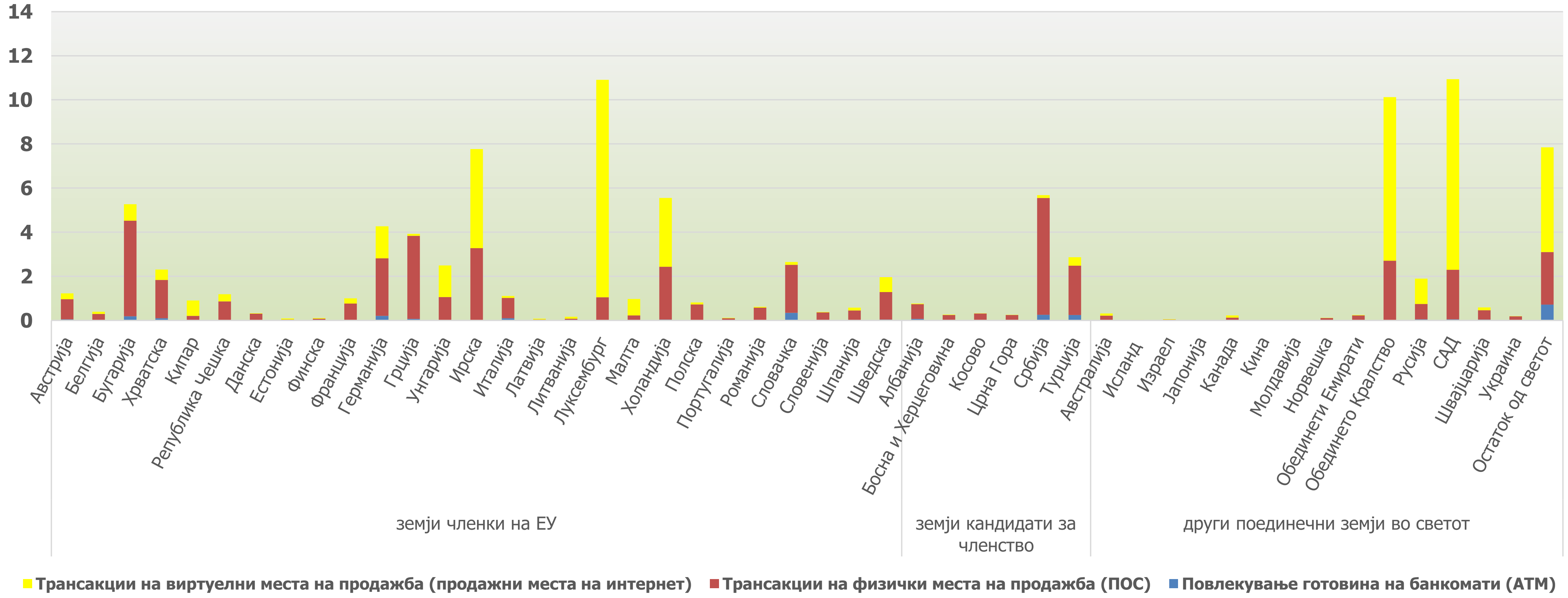

Трансакции на уредите опслужувани од страна на нерезидентни обезбедувачи на платежни услуги надвор од земјата со картички издадени од земјата

Учество во вкупната вредност на трансакциите на уредите опслужувани од страна на нерезидентни обезбедувачи на платежни услуги надвор од земјата со картички издадени од земјата (%, географска поделба по земји)

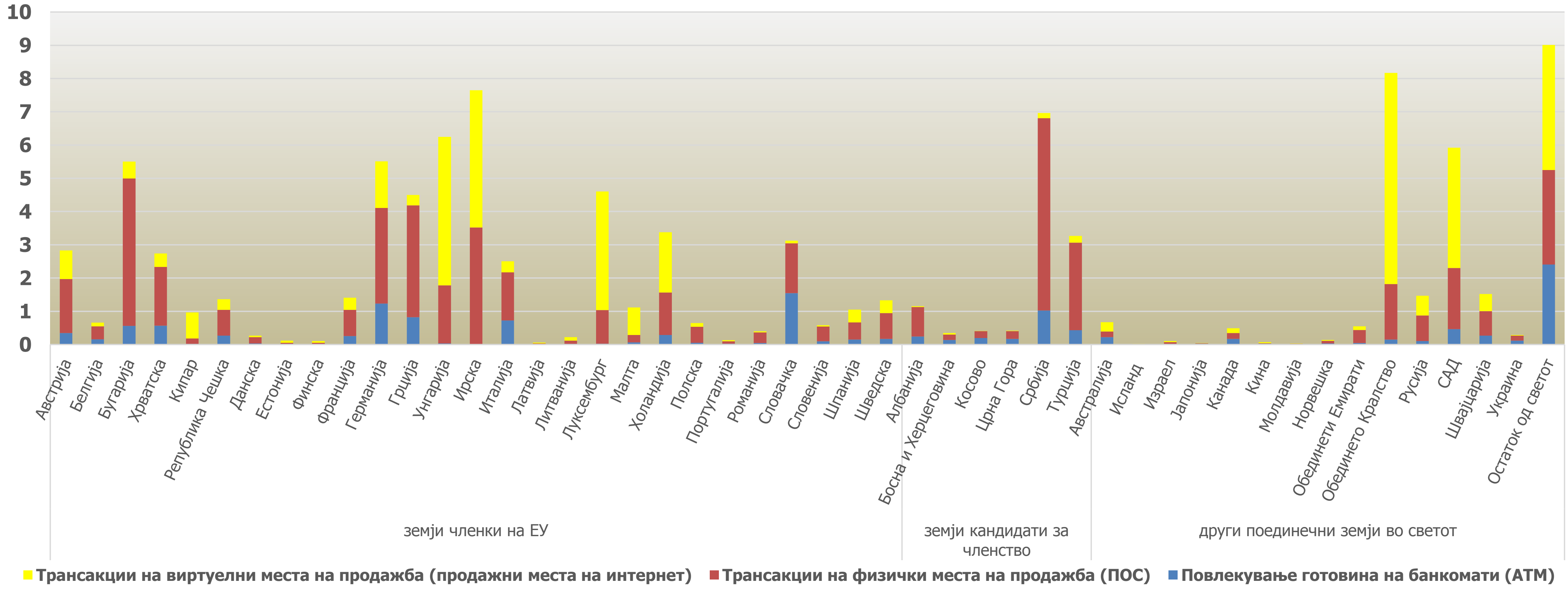

Платежна инфраструктура
во 2020 година

- Вкупниот број платежни картички бележи значителен раст од 14,6%, при **значителна промена од аспект на структурното учество на контактно-бесконтактните картички** во вкупниот број платежни картички со годишен раст од 34%.

Број платежни картички на крајот на 2020 година

2,114,133

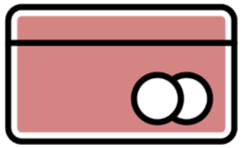

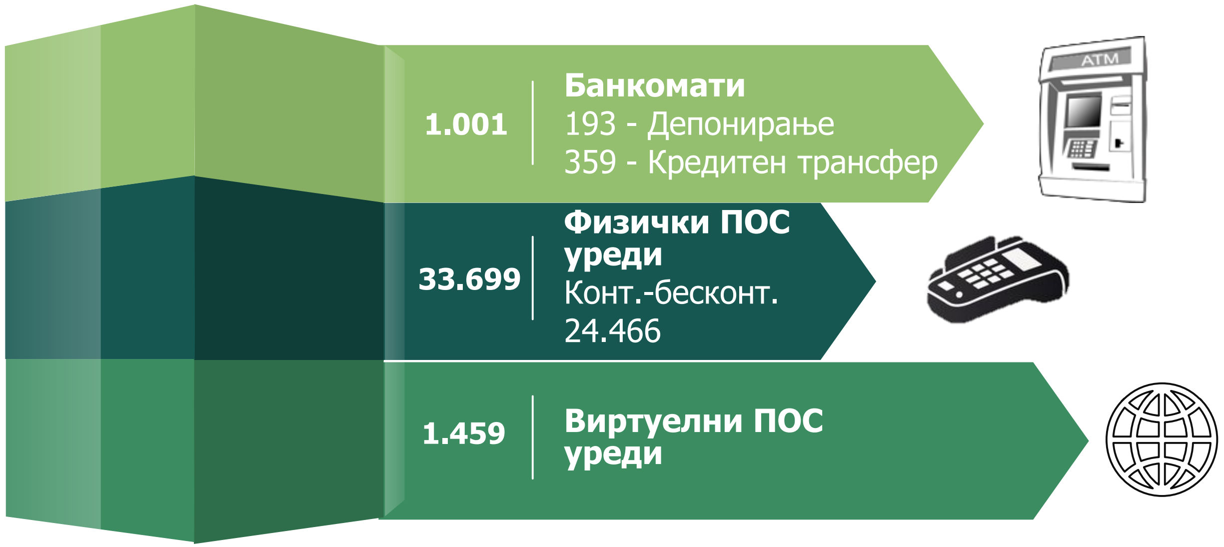

- Учеството на **бројот на** ПОС-терминали **коишто поддржуваат картички со контактно-бесконтактна** технологија во вкупниот број уреди, на крајот на 2020 година, изнесува 72,6%, **или годишен раст од 16%**.
- Висок годишен раст е забележан кај **банкоматите со функција за депонирање готовина (18%),** додека, пак, бројот на банкомати со функција за иницирање кредитен трансфер е стабилен (359).

Платежна инфраструктура во 2020 година

- Вкупниот број трансакциски сметки на крајот на 2020 година изнесуваше **3,82 милиона сметки** и забележа годишен пад од **3,7%.**

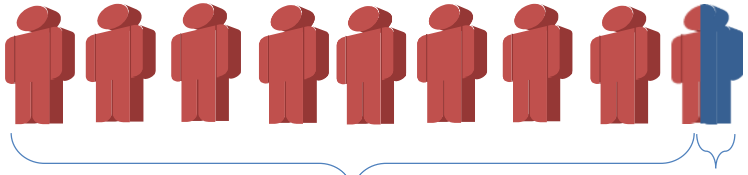

Физички лица – 95%

Правни лица – 5%

- **Вкупниот број на депоненти** на крајот на 2020 година изнесуваше **1,84 милиони**.
- Депонентите (физички и правни лица) може да имаат една или повеќе сметки во истата банка или во различни банки.

Депонент физички лице

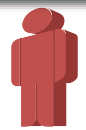

2,1 трансакциски сметки

Депонент правно лице

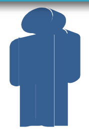

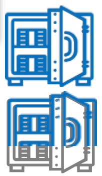

1,6 трансакциски сметки

- **Зголемување од 3 п.п.** на учеството на бројот на сметките коишто нудат можност за електронски плаќања во вкупниот број трансакциски сметки. Сепак, само **14,6% од вкупниот број трансакциски сметки нудат можност за електронски плаќања**, што укажува на ограничена искористеност на дигиталните банкарски канали за вршење на плаќања.
- Оваа ограниченост е особено изразена кај **физичките лица кај коишто само 13,6%** од трансакциските сметки овозможуваат иницирање електронски плаќања, додека состојбата кај **правните лица е умерено подобра, 35,9%.**

Трансакциски сметки коишто нудат можност за електронски плаќања

13,6%

Физички лице

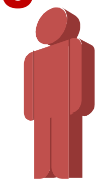

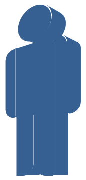

35,9%

Правно лице

Платежна инфраструктура во 2020 година

- Бројот на блокирани трансакциски сметки на крајот на 2020 година, коишто се во сопственост на **103.126 блокирани депоненти, изнесуваше 222.290** (или 5,8% од вкупните трансакциски сметки) и оствари **годишен пад од 4%.**

- Блокираните сметки на **физички лица – 184.011** коишто се во сопственост на 76.530 блокирани депоненти физички, бележат пад од 4%, додека, пак, блокираните сметки на **правни лица (38.279)** коишто се во сопственост на 26.596 блокирани депоненти правни лица, бележат годишен пад од 6%.

Годишни промени кај блокирани сметки (%)

Платни системи во земјата во 2020 година

Вкупна вредност 15.729 милијарди денари
Годишен раст од 10,9%

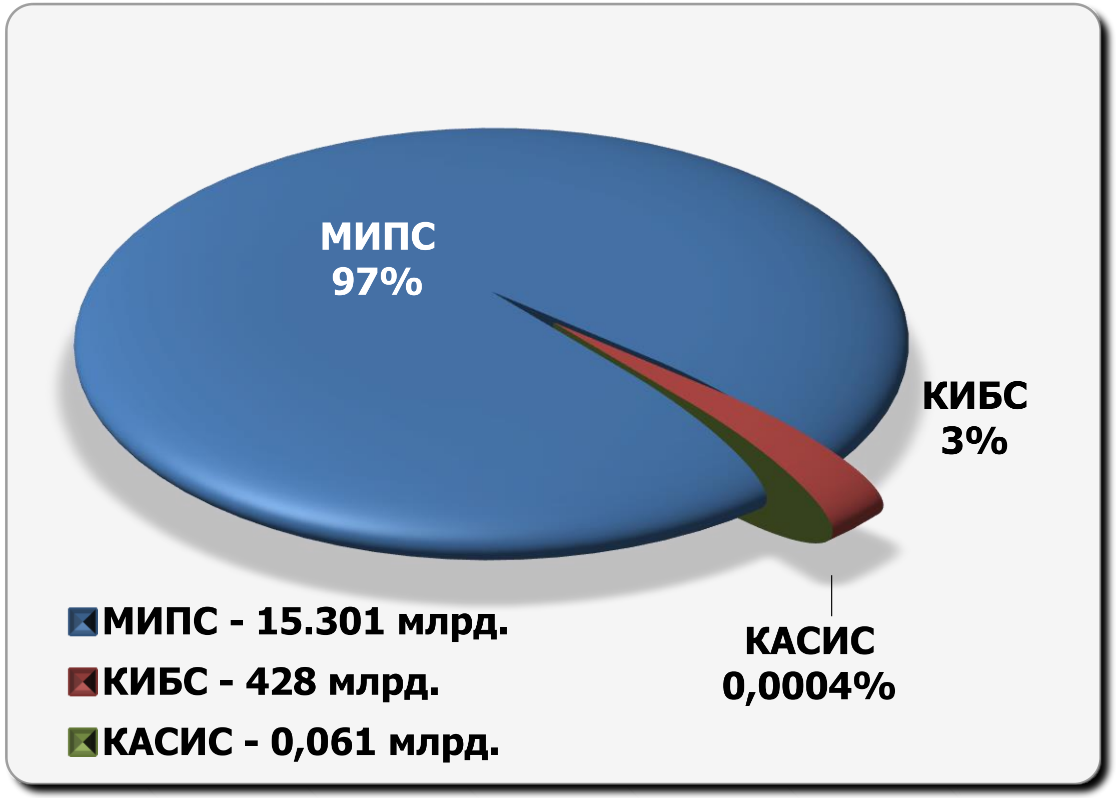

Вкупен број на трансакциите 29,6 милиони
Годишен пад од 3,6%

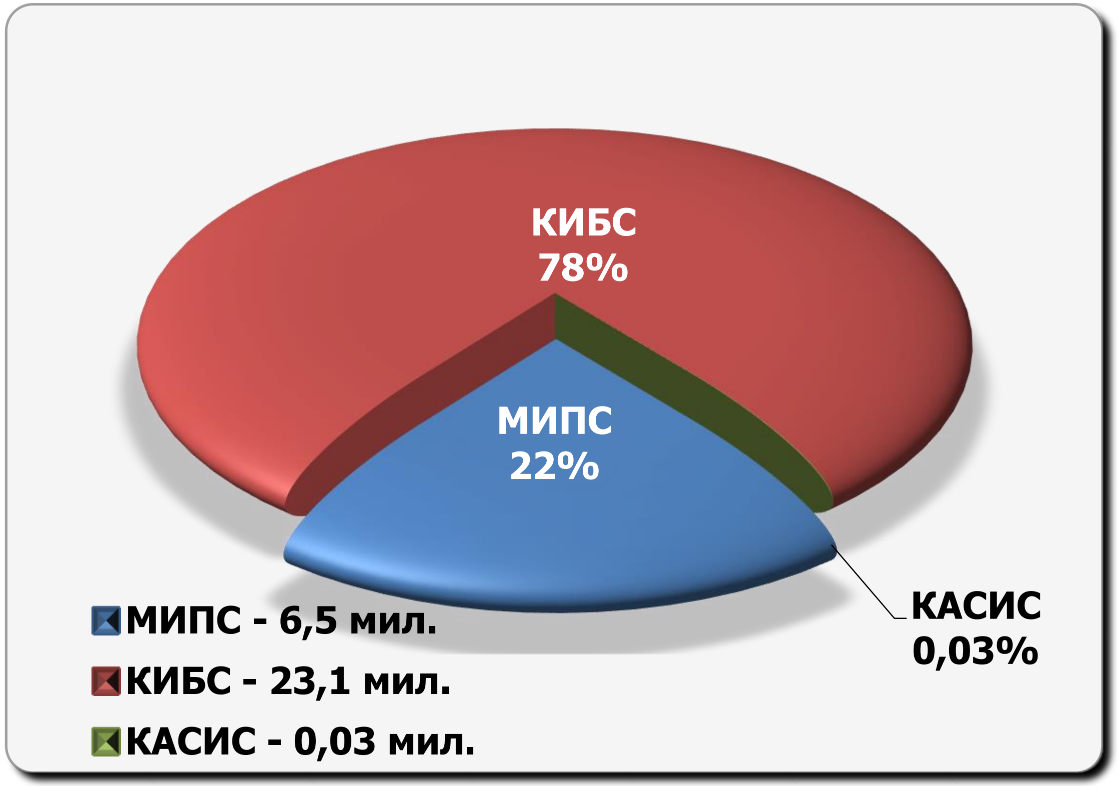

Надоместоци коишто се наплатуваат од трговците на продажните места во 2020 година

- **Намалување на** надоместоците се забележува речиси кај сите категории, и тоа кај трговците со висок годишен промет од 1 до 10 милиони МКД и над 50 милиони МКД (0,03 п.п.)., додека кај трговците со промет од 10 до 50 милиони МКД за 0,02 п.п.

- **Пораст кај надоместокот е забележан единствено кај трговците со годишен промет понизок од 1 милион за 0,01 п.п.**

- Од аспект на дејноста на трговецот, **највисок надоместок од (1,68%) се наплатува за услугите од „игри на среќа" (1,68%), „државните институции" (1,65%) и „електронската трговија" (1,56%).** Од друга страна, во 2020 **година,** слично како и во 2019 година**, најнизок надоместок** се бележи кај дејноста **„бензиски станици" (0,88%).**

Надоместоци на продажното место по прагови на промет (%)

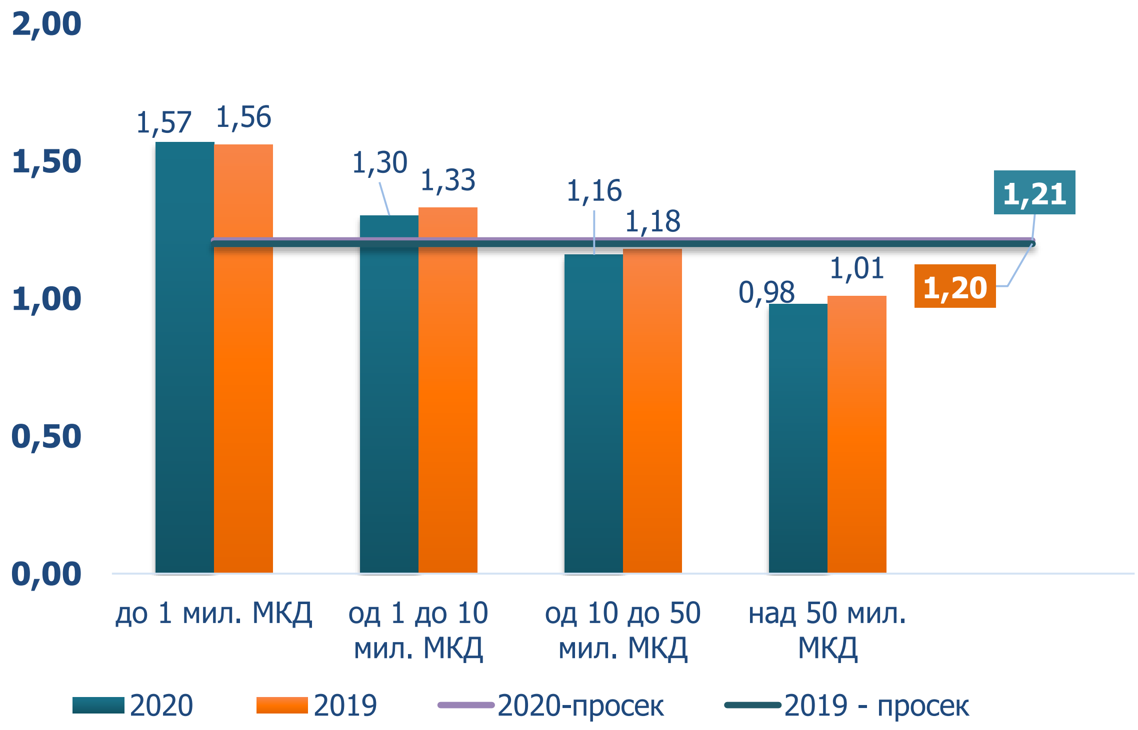

Надоместоци на продажното место по вид на дејност на трговецот(%)

Благодарам